

Təbib

Təsisçi: Azərbaycan
Tibb Universiteti

Qəzet 1933 -cü ildən çıxır.

№ 20 (1616) 30 noyabr 2015 - ci il

Qiyməti 40 qəpik

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Belarusa rəsmi səfərə gəlib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 27-də Belarusa rəsmi səfərə gəlib.

Hər iki ölkənin dövlət bayraqlarının dalğalandığı Minsk Milli Aeroportunda Azərbaycan Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzölmüşdü.

Milli geyimli qızlar dövlətimizin başçısına duz-çörək və gül dəstəsi təqdim etdilər.

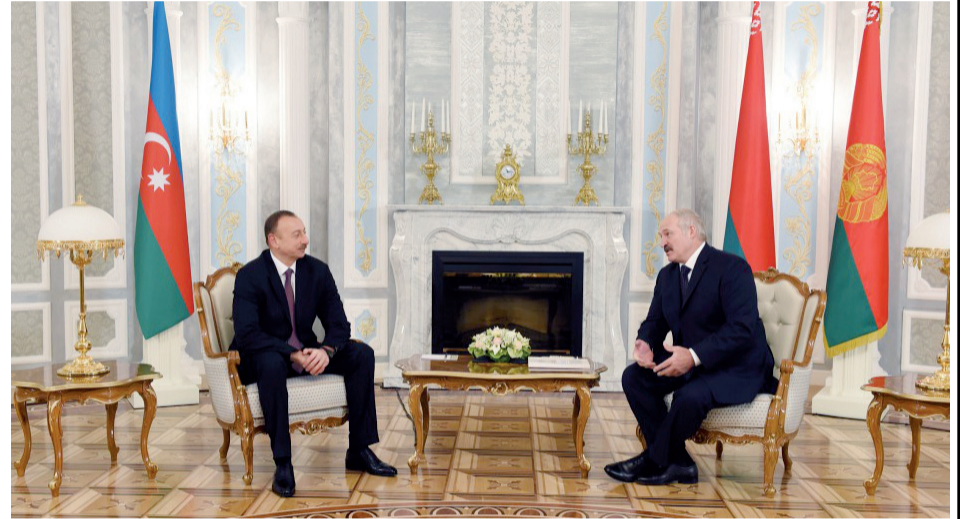
Azərbaycan Prezidentini Belarusun yüksək vəzifəli dövlət və hökumət nümayəndələri qarşıladılar.

***

Noyabrın 28-də rəsmi qarşılanma mərasimi başa çatdıqdan sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun təkbətək görüşü olub.

Dövlət başçıları görüşdə çıxış etdilər.

Görüşdə ikitərəfli münasibətlər və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

BU SAYIMIZDA

**Macarıstanın
Azərbaycandakı
səfiri Tibb
Universitetində
olub**

7

3

**Türkiyəli
nümayəndələr
Tibb
Universitetinin
qonağı oldular**

**STOMATOLOGIYA FAKÜLTƏSİNDƏ TƏDRİSİN VƏZİYYƏTİ
VƏ GƏNC MÜTƏXƏSSİSLƏRİN HAZIRLANMASININ
YAXŞILAŞDIRILMASI İŞİNDƏ KOLLEKTİVİN QARŞISINDA DURAN
VƏZİFƏLƏR MÜZAKİRƏ OLUNUB**

2

**DAXİLİ XƏSTƏLİKLƏR ÜZRƏ VI
BEYNƏLXALQ KONFRANS KEÇİRİLİB**

4

**ATU - da Azərbaycan Kardiologiya Cəmiyyətinin IV Milli Kongresi
çərçivəsində "ürəyin anatomiyası" kursu təşkil olunub**

6

**ATU-nun xarici
tələbələri
Əcnəbi Tələbə-
Gənclərin II
Ümumrespublika
Forumunda
iştirak ediblər**

5

**Tibb Universitetində yeni
əczaçılıq laboratoriyası açılıb**

5

Noyabrın 23-də Böyük Elmi Şuranın növbəti yığıncağı oldu. Yığıncağı akademik Əhliman Əmiraslanov açaraq gündəlikdə duran məsələləri diqqətə çatdırdı.

Əvvəlcə stomatologiya fakültəsinin dekanı, professor Zöhrab Qarayevin "ATU-nun stomatologiya fakültəsində tədrisin vəziyyəti və gənc mütəxəssislərin hazırlanmasının yaxşılaşdırılması işində kollektiv qarşısında duran vəzifələr" barədə hesabatı dinləndi.

Ulu öndər Heydər Əliyevin və onun layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin uğurlu daxili və xarici siyasəti nəticəsində ölkəmizin beynəlxalq arenada inamla irəlilədiyi bir dövrdə ali təhsil işçilərinin üzərinə yeni və məsul vəzifələr düşdüyünü vurğulayan fakültə dekanı bildirdi ki, bu baxımdan əhəlinin sağlamlığının qorunmasını təmin edən tibb kadrlarının, o cümlədən stomatoloqların hazırlanması da dövlət əhəmiyyətli məsələdir. Respublikamızda həkim-stomatoloq hazırlayan Azərbaycan Tibb Universitetinin stomatologiya fakültəsi məsuliyyətini dərk edərək, yüksək ixtisaslı mütəxəssislər hazırlamaq üçün öz fəaliyyətini normativ sənədlərə əsasən həyata keçirir, tədris prosesinin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, gənc mütəxəssislərin peşə hazırlığının yaxşılaşdırılmasına, onların ümumbəşəri və milli dəyərlər əsasında tərbiyə edilməsinə çalışır.

Fakültəyə daxil olan 9 kafedrada çalışan professor-müəllim heyətinin 52%-nin elmi dərəcəsi olduğunu xatırladan Z.Qarayev qeyd etdi ki, bunlardan 19 nəfəri elmlər doktoru, professor, 39 nəfəri dosent, 32 nəfəri baş müəllim, 140 nəfəri isə assistent və müəllimdir.

Fakültə dekanı onu da bildirdi ki, hazırda fakültədə təhsil alan 735 tələbənin 247 nəfəri xarici ölkə və 488 nəfəri Azərbaycan vətəndaşlarıdır. Tələbələrin 557 nəfəri Azərbaycan, 69 nəfəri rus, 109 nəfəri isə ingilis bölməsində təhsil alır.

Dekanlığın işinin əsasını təşkil edən tədris prosesinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində görülən tədbirlərdən danışan fakültə dekanı ixtisas kafedralarında tələbələrin təcrübə bacarıqlarının və peşə hazırlığının yaxşılaşdırılmasına yönəldilmiş müasir

müayinə və müalicə metodlarının tətbiq olunduğunu dedi.

O, fakültədə tədrisin səviyyəsinin ayrı-ayrı fənlər üzrə tələbələrin ilkin mənimsəmə və keyfiyyət göstəriciləri ilə qiymətləndirildiyini söyləyərək son dörd tədris ilinin qış və yay imtahan sessiyasının yekunlarının təhlili üzərində xüsusi dayandı: "Fakültədə tədrisin əsas göstəriciləri ildən-ilə artmaqda davam edir. Belə ki, qış imtahan sessiyasının nəticələrinə görə

BÖYÜK ELMİ ŞURADA

"Stomatologiyanın dünyada tibbdən ayrı bir sahə hesab olunduğunu və başqa bir ixtisas sahəsi kimi götürüldüyünü xatırladan akademik bildirdi ki, buna baxmayaraq, əgər təbabətin tərkib hissəsi kimi qəbul eləsək ən çəvik, ən sürətlə inkişaf edən bir sahədir".

fakültə üzrə ilkin mənimsəmə göstəricisi 2011/12-ci ildə 62,4%, keyfiyyət göstəricisi 16,2%, həmin göstəricilər müvafiq olaraq 2012/13-cü ildə 64,0% və 28,0%, 2013/14-cü ildə 66% və 38,8%, 2014/15-ci tədris ilində isə 84,3% və 52,7% olmuşdur.

Yay imtahan sessiyasının nəticələrinə görə ilkin mənimsəmə göstəriciləri 2011/12-ci ildə 50,1%, 2012/13-cü ildə 64,7%; 2013/14-cü ildə 70,8%, 2014/15-ci ildə 95,1%, keyfiyyət göstəriciləri isə müvafiq olaraq 20,4%, 22,8%,

maq üçün hər həftənin cümə günü qrup nümayəndələri ilə görüşlər zamanı dərslər buraxma hallarının səbəbləri təhlil edilib müvafiq ölçü götürülür. Qeyd etmək istəyirəm ki, üzürsüz dərslər buraxmanın kəskin azaldılması məsələsi fakültə kollektivinin qarşısında duran vacib məsələlərdən biri olaraq qalır.

Dərsə davamiyyətin və mənimsəmə göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasına imtahan sessiyasına artıq 2 ay qalmış professor-müəllim heyəti və tələbələrimizin iştirakı ilə keçirilən istehsalat

44,6% və 62,7% olmuşdur.

Göründüyü kimi, yay imtahan sessiyasının ilkin mənimsəmə və keyfiyyət göstəriciləri qış imtahan sessiyasının göstəricilərindən yuxarıdır. Ancaq buna baxmayaraq bu sahəyə, xüsusilə keyfiyyət göstəricilərinə diqqəti ildən-ilə artırmalıyıq". Dərsə davamiyyəti tədrisin keyfiyyətinə təsir göstərən

müşavirələrini, eləcə də imtahan qabağı dövrdə rektorluğun imtahan götürən müəllimlərlə apardığı müşavirələrin mühüm rolu vardır. Həmin müşavirələrdə tələbələrin arzu və şikayətləri dinlənir, tədrisin vəziyyəti ciddi təhlil edilir və qarşıda duran vəzifələr konkret olaraq müəyyənləşdirilir".

Stomatoloji Klinikasının yara-

dılmasını fakültənin həyatında ən uğurlu hadisə adlandıran Z.Qarayev tədris prosesinin keyfiyyətli aparılmasında maddi-texniki bazanın böyük əhəmiyyət daşıdığını vurğuladı. Tədris-metodik və elmi işlər, TEC-in fəaliyyəti, tərbiyə işləri haqqında da ətraflı söhbət açan fakültə dekanı çıxışının sonunda

bat verdi.

Stomatologiyanın dünyada tibbdən ayrı bir sahə hesab olunduğunu və başqa bir ixtisas sahəsi kimi götürüldüyünü xatırladan akademik bildirdi ki, buna baxmayaraq, əgər təbabətin tərkib hissəsi kimi qəbul eləsək ən çəvik, ən sürətlə inkişaf edən bir sahədir: "Çünki hər gün yeni texnologiyalar, yeni avadanlıqlar təcrübəyə tətbiq edilməyə başlayır və müasir klinikalarda çalışırlar ki, bu avadanlıqları əldə edərək tələbələrə göstərsinlər. Mənə elə gəlir ki, bu istiqamətdə ATU-nun Stomatoloji Klinikasının fəaliyyəti qənaətbəxş hesab edilə bilər".

Ulu Öndərin diqqət və qayğısı sayəsində 2002-ci ildə yaradılan klinikanın stomatologiya fakültəsinin fəaliyyətinə müsbət təsirini önə çəkən akademik Ə.Əmiraslanov klinikada ən müasir tədris

mərkəzinin yaradıldığını da vurğuladı. Ancaq böyük vəsait hesabına yaradılan bu tədris mərkəzinin gücündən hələ tam istifadə olunmamasından təəssüfünü də dilə gətirdi.

Vaxtilə problemlə fakültə kimi tanınan stomatologi-

bundan sonra da bütün bəlik və bacarıqlarını mənəvi cəhətdən saf, milli dəyərlərə və dövlətçiliyimizə sədaqətlə xidmət edən yüksək ixtisaslı həkim-stomatoloqların hazırlanmasına sərf edəcəklərinə əminliyini bildirdi.

Kafedra müdirləri Çingiz Rəhimov, Arif Əfəndiyev, Rəna Əliyeva, istehsalat təcrübəsi dekanı Şəfa Əliyev, rezidentura şöbəsinin müdiri Rizvan Məmmədov çıxışlarında fakültənin uğurları ilə yanaşı mövcud problemlərə də toxundular və hesabatı qənaətbəxş qiymətləndirdilər.

Akademik Ə.Əmiraslanov müzakirələrə yekun vuraraq qeyd etdi ki, universitetdə əsas aparıcı qüvvə dekanlıqlardır. Ona görə də imkan düşdükcə ayrı-ayrı fakültələrin hesabatlarını dinləmişik. Bu gün də Zöhrab müəllim stomatologiya fakültəsinin bir neçə illik fəaliyyətinə dair dərin məzmunlu və hərtərəfli hesaba-

ya fakültəsinin indiki fəaliyyətindən razı qaldığını söyləyən akademik fakültədə böyük nüfuz qazanan Zöhrab Qarayevin təcrübəsini və şəxsi keyfiyyətlərini də yüksək qiymətləndirdi.

Professor-müəllim heyətini "Elmin İnkişaf Fondu"nun müsabiqələrində iştirak etməyə çağıran Ə.Əmiraslanov dərslərin nəşri, proqramların yenilənməsi və rezidentlərin rotasiyası məsələlərinə də toxunaraq bəzi kafedralarda tələbələrə məcburi kitab satışının yol-verilməz olduğunu söylədi və satış üçün nəzərdə tutulan kitabların universitetin kitab köşkünə verilməsini məsləhət gördü.

Böyük Elmi Şura müsabiqə məsələlərini həll etməklə öz işini yekunlaşdırdı.

Arif MƏMMƏDLİ
Fotolar Cənnətəli Çingizindir

Macarıstanın Azərbaycandakı səfiri Tibb Universitetində olub

Noyabrın 18-də Azərbaycan Tibb Universitetində (ATU) akademik Əhliman Əmiraslanovla Macarıstanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri İmre Laslotski və müşaviri Şandor Kapitani arasında görüş keçirilib.

Görüşdə Əhliman Əmiraslanov ATU-nun fəaliyyəti barədə qonaqlara məlumat verdi. Onun sözlərinə görə, bu ali təhsil ocağı 1919-cu ildə Bakı Dövlət Universitetinin tərkibində fakültə kimi yaradılıb. 1930-cu ildən isə müstəqil ali məktəb kimi fəaliyyət göstərməyə başlayıb: "Universitetimiz bu il müstəqil universitet kimi 85 yaşını, fakültə kimi isə 96-cı yaşını qeyd edir". ATU-nun professor-müəllim heyəti haqqında da məlumat verən akademik Ə.Əmiraslanov bildirdi ki, 6 fakültəsi olan bu ali təhsil ocağında 160-dan çox professor, 320 dosent, 800-ə yaxın elmlər

namizədi və ümumilikdə 1300 nəfər akademik personal çalışır: "Hazırda universitetdə 7000-dən çox tələbə və rezident, həmçinin 1000-dən çox xarici ölkə vətəndaşları olan tələbələr təhsil alırlar.

Akademik Ə.Əmiraslanov Azərbaycanla Macarıstanın qardaş ölkə olduğunu və təhsil müəssisələri arasında daha sıx münasibətlərin yaradılmasının vacibliyini vurğuladı. Onun sözlərinə görə, ali məktəblər arasında qarşılıqlı layihələr həyata keçirilməsinə böyük ehtiyac var. Akademik həmçinin ötən tədris ilində Macarıstanın Zemvelveys Universitetinin rektoru ilə keçirdiyi görüşdən

də söz açdı.

Görüş zamanı cənab səfir Laslotski iki ölkə arasında olan sıx əlaqələr haqqında danışdı. O, Azərbaycan və Macarıstanın səhiyyə və təhsil sahəsindəki münasibətlərindən bəhs edərək, ikitərəfli əlaqələrin vacibliyindən də söz açdı.

Görüşdə həmçinin ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Rəhimə Qabulova da iştirak edirdi.

Görüşün sonunda iki ölkənin ali məktəbləri, o cümlədən Tibb Universitetləri arasında əlaqələrin gücləndirilməsi üçün ortaq layihələrin icrasına dair razılığa gəldi.

"Şərq tərəfdaşlığı" proqramı səhiyyə sahəsində yeni əlaqələrin qurulmasına yol açır

Tbilisidə Avropa İttifaqının "Şərq tərəfdaşlığı" proqramına üzv ölkələrin səhiyyə nazirlikləri nümayəndələrinin 6-cı qeyri-formal görüşü keçirilib.

Tədbirdə Azərbaycanı səhiyyə nazirinin müavini Abbas Vəlibəyov və Respublika Epidemiologiya və Gigiyena Mərkəzinin direktorunun müavini Vaqif Abdullayev təmsil ediblər.

KİV nümayəndələri üçün qapalı davam edən toplantıda siqaret əleyhinə mübarizəyə dair memorandumun layihəsi, səhiyyə sahəsində beynəlxalq təhlükəsizlik, vaksinasiya, antibiotiklərdən düzgün istifadə, Dünya Səhiyyə Təşkilatının tövsiyələri və digər məsələlər müzakirə olunub.

Gürcüstanın səhiyyə, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri David Sergeyenko tədbiri açaraq qloballaşan dünyada səhiyyə və tibb sahəsində əməkdaşlığın vacibliyindən danışdı. Görüşdə Avropa İttifaqının qoşulmuş siyasəti və genişlənmə üzrə komissarı İohannes Han, Sağlamlıq və ərzaq təhlükəsizliyi üzrə komissar Vytenis Andriukaitis və bir sıra üzv ölkələrin səhiyyə nazirləri və nazir müavinləri çıxış ediblər. Qeyd olunub ki, Avropa İttifaqının "Şərq tərəfdaşlığı" proqramı üzv ölkələr arasında səhiyyə sahəsində əməkdaşlığın genişlənməsinə, yeni əlaqələrin qurulmasına, mövcud problemlərin həllinə geniş imkanlar açır.

Sonda tədbir iştirakçıları mətbuat konfransı keçiriblər.

Görüşün "Şərq tərəfdaşlığı" proqramına üzv ölkələr üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini bildiren V.Abdullayev jurnalistlərə deyib: "Burada müzakirə olunan məsələlər, xüsusən də bakteriyalara qarşı mübarizə, vaksinasiya, Dünya Səhiyyə Təşkilatının tövsiyələri, epidemioloji xəstəliklərə qarşı mübarizə hamımız üçün vacibdir. Düşünürəm ki, birgə əməkdaşlıq öz bəhrəsini verəcək. Azərbaycanda bu məsələlərə dövlət səviyyəsində çox böyük əhəmiyyət verilir. Bunun nəticəsidir ki, ölkəmizdə epidemioloji sabitlik təmin olunub".

Türkiyəli nümayəndələr Tibb Universitetinin qonağı oldular

Noyabrın 23-də akademik Əhliman Əmiraslanov Türkiyənin Elsevier və Gemini şirkətinin nümayəndələrini qəbul edib. Görüş zamanı akademik Ə.Əmiraslanov Tibb Universiteti ilə Elsevier şirkəti arasında yüksək səviyyəli əməkdaşlıqdan məmnun olduğunu bildirdi. O, Azərbaycan Tibb Universitetinin səhiyyə sahəsindəki yeniliklərlə daim maraqlandığını və modern texnologiyaların tətbiqinə başladığını bildirdi. Akademik Ə.Əmiraslanovun sözlərinə görə, həkimlərin bu cür elektron proqramdan yararlanmaları onların işinə böyük fayda gətirə bilər.

Bu yaxınlarda isə ATU-nun Onkoloji klinikasında həmin sistemin təqdim olunacağı planlaşdırılır.

Görüşdə ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Rəhimə Qabulova və beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Nadir Zeynalov da iştirak edirdilər. Qeyd edildi ki, Tibb Universitetinin klinikalarında artıq bu cür sistemlər tətbiq olunur və belə proqramlar tibb işçilərinin, elm adamlarının elektron qaynaqlara çatmasını daha da asanlaşdırır.

Qeyd edək ki, Elsevier elm və səhiyyə sahəsində informasiya-texnologiya həllərini təqdim edən ən böyük qurumlardan biridir. Clinical Key axtarış sistemi isə özündə 2200 jurnal, 25 min adda kitab, sorğu kitabçalarını birləşdirir. Gemini Büro sistemləri və Donatım LTD isə universitetlər də daxil olmaqla bir çox təhsil və səhiyyə müəssisələrində elektron kitabxanalar quraşdırır.

Gemini Ltd.-nin nümayəndəsi Eda Özdemiroğlu şirkətin təqdim etdiyi "ClinicalKey" sistemi ilə bağlı ətraflı açıqlama verərək artıq Türkiyənin demək olar ki, bütün klinikalarında bu sistemdən istifadə olunduğunu bildirdi.

Elsevier şirkətinin meneceri Atilla İkinci təqdim olunan Clinical Key sağlamlıq araşdırmalarına yeni bir yanaşmanı təklif etdiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, təqdim olunan axtarış sistemi səhiyyənin və cərrahiyyənin bütün bölmələrini əhatə edir. Bu proqram həkimlərin işini sürətləndirməsi, elm adamlarının daha dolğun araşdırma aparmasına imkan yaradır.

Qeyd edək ki, "Clinical Key" proqramından artıq ATU-nun Tədris Tərapevtik Klinikasında tətbiq olunur.

Tədris Cərrahiyyə Klinikasında koxlear implant əməliyyatları uğurla aparılıb

Səhiyyə Nazirliyinin dəstəyi ilə Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) Tədris Cərrahiyyə Klinikasında aparılan koxlear implant əməliyyatları uğurla başa çatıb.

Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyevin tapşırığı ilə dörd xəstə əməliyyat edilib. Sevincdirici haldır ki, artıq bu proses dövlət tərəfindən dəstəklənir. Belə ki, əməliyyat zamanı taxılan cihazlar Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən təqdim olunub.

"Daxili qulağın protezləşməsi" əməliyyatları sayəsində anadangəlmə, eşitmə qabiliyyəti heç olmayan uşaqların eşitməsi bərpa edilir. Tədris Cərrahiyyə Klinikası bu əməliyyatların həyata keçirilməsi üçün hər cür şərait və avadanlıqla təchiz olunub.

Klinikanın qulaq-burun-boğaz şöbəsinin müdiri Yusif Hacıyev deyib ki, bu əməliyyatların uğurlu keçməsi üçün xəstələrin mümkün qədər tez - 4 yaşa qədər müraciət etməsi əsas şərtlərdən biridir. "Hazır-

da əməliyyat etdiyimiz uşaq 1 yaş 8 aylıqdır. Yəni biz artıq nitq inkişafının başlanğıcında bu körpəyə implant cihazı taxmış olduq. Bu uşaq artıq öz həmyaşıdlarından fərqlənməyəcək, danışdığı da gecikməyəcək", - deyir Y.Hacıyev bildirib.

Həkim bütün uşaqların vaxtında eşitmə müayinəsindən keçirilməsinin vacib olduğunu vurğulayıb.

Qeyd edək ki, əməliyyat zamanı eşitməyən uşaqların qulağına implant daxil edilir. Bu da körpələrin rahatlıqla eşitməsinə və danışmasına kömək edir.

**Toplantıya qardaş
Türkiyədən mütəxəssislərdən ibarət böyük nümayəndə heyəti qatılıb**

Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) Tədris Terapevtik Klinikasında Türk Daxili Xəstəliklər Uzmanlıq Dərnəyinin daxili xəstəliklər üzrə 6-cı beynəlxalq təhsil konfransı olub. Konfransın açılışından öncə akademik Ə.Əmiraslanov və tədbir iştirakçıları ulu öndər Heydər Əliyevi anaraq, onun universitetdəki büstü qarşısına əklil qoyublar.

DAXİLİ XƏSTƏLİKLƏR ÜZRƏ VI BEYNƏLXALQ KONFRANS KEÇİRİLİB

mübadiləsinin edildiyini bildirib. "Biz fəaliyyətə başlayanda müxtəlif ixtisaslar üzrə mütəxəssislər olmadığına görə ilk olaraq İstanbul Universitetinə müraciət etdik. Universitet ilk olaraq Azərbaycandan 10 tələbə aldı. Onlar təhsillərini orada davam etdirdilər. Sonrakı illər tələbələrin sayını artırmağa başladılar və digər universitetlərlə də əlaqələrimizi qurduq. Bir çox sahələr üzrə ölkəmizdə mütəxəssislərin hazırlanmasında Türkiyə universitetlərinin xüsusi rolu var".

siyasət nəticəsində bütün sahələrdə olduğu kimi, səhiyyə və tibb təhsili sahəsində də böyük nailiyyətlər əldə edilib: "Cənab Prezident İlham Əliyevin dəstəyi nəticəsində Tibb Universitetinin ən müasir tibbi avadanlıqlarla təchiz edilmiş klinikaları inşa edilərək istifadəyə verilib. Bu dövr ərzində Tibb Universitetinin beynəlxalq əlaqələri daha da genişləndi. Xüsusilə, Azərbaycanla qardaş Türkiyə və digər xarici ölkələr arasında tibbin müxtəlif sahələri üzrə elmi və təcrübə əlaqələri möhkəmləndirmək, onları yüksək səviyyədə inkişaf etdirmək, davamlı işbirliyi qurmaq məqsədilə mühüm toplantıların keçirilməsi

bir ənənə halını alıb". Akademik əlavə edib ki, Tibb Universiteti dəfələrlə beynəlxalq konfranslara, qurultaylara və elmi-praktik seminarlara ev sahibliyi edib. "Bu möhtəşəm toplantının işinə uğurlar diləyir, tibb elminin inkişafı naminə hər birinizə yeni-yeni uğurlar arzulayıram" – deyərək, Ə.Əmiraslanov bildirib.

Sonra Türk Daxili Xəstəliklər Uzmanlıq Dərnəyinin İdarə Heyətinin sədri prof. dr. Serhat Ünal çıxış edib. Azərbaycanda olduğu üçün sevinc hissi keçirdiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, Türk Daxili Xəstəliklər Uzmanlıq Dərnəyinin 1-ci toplantısı 1012-ci il 16-17 noyabrda Kosovada, 2-ci toplantısı 2013-cü il 6-8 dekabrda Makedoniyada, 3-cü toplantı 2014-cü il mayın 23-24-də Bosniya-Herseqovinada, 4-cü toplantısı 2014-cü il 4-6 sentyabrda Moskvada, 5-ci toplantısı isə 2014-cü il 19-21 sentyabrda Belqradada keçirilib: "Dünya ölkələri ilə qarşılıqlı əlaqələri genişləndirmək məqsədi ilə 6-cı toplantını qardaş Azərbaycanda ATU ilə birgə gerçəkləşdirməyi planlaşdırdıq. Ümüdvərar ki, Bakıda təşkil etdiyimiz bu toplantı hər iki ölkənin tibb sahəsindəki əməkdaşlığını daha da genişləndirəcək."

Qeyd edək ki, konfrans 3 gün davam edib. Toplantı zamanı Əlizamin Sadıqov, Turhan Ece, Avtandil Verdiyev, Birol Özer, Tamfira Aliyeva, Rüstü Serter, Aşgöl Atmaca, Kərim Gülər şəkərli diabet, qastroezofaqial

15 il öncə Azərbaycanda bir çox əməliyyatların aparılmasının mümkün olmadığını dilə gətirən akademik hazırda klinikalarımızda bir çox sahələr üzrə yerli mütəxəssislər tərəfindən ən çətin əməliyyatların aparıldığını qeyd edib. Təşkil

Toplantını giriş sözü ilə açan akademik Əhliman Əmiraslanov qonaqları salamlayaraq, belə bir möhtəşəm tədbirin Azərbaycan Tibb Universitetində təşkil olunması təklifini böyük məmnunluqla qarşıladıklarını bildirib: "Çox məmnunam ki, bu günkü toplantıya Türkiyədən 100-ə yaxın mütəxəssis qatılıb. Bu tədbir çərçivəsində ölkəmizə təşrif gətirən dəyərli qonaqları, daxili xəstəliklər üzrə mütəxəssislərdən ibarət nümayəndə heyətini Azərbaycan Tibb Universitetində qəbul etməkdən şərəf duyuruq. Bizim Türkiyə Cümhuriyyətinin digər universitetləri və tibb sahəsinin digər qurumları ilə geniş əlaqələrimiz var. Bu, belə də olmalıdır. Çünki Türkiyə bizim üçün qardaş ölkədir. Həmişə Türkiyə universitetlərinin bizə yaxından köməyini hiss etmişik. Kəbir hazırlığı sahəsində xeyli uğurlarımız var." – deyərək Əhliman müəllim ilk dəfə 1992-ci ildən Türkiyə universitetləri ilə əlaqələr qurulduğunu və tələbə

olunmuş bu konfransın çox böyük elmi-praktiki əhəmiyyəti olduğunu vurğulayıb. Akademik Ə.Əmiraslanovun sözlərinə görə, son illər Azərbaycanda aparılan uğurlu

reflüks, xroniki obstruktiv ağciyər xəstəliyi kimi ən aktual daxili xəstəliklər üzrə məruzələr edib və fikir mübadiləsi aparıblar.

Qabil ABDULLAYEV

SÜMÜK İLİYİ TRANSPLANTASIYASI ŞÖBƏSİ YARADILIR

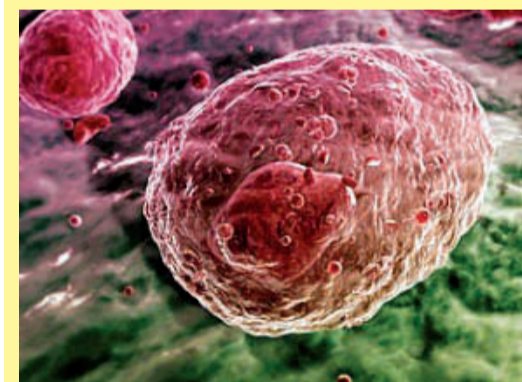
TƏDRİS TERAPEVTİK KLİNİKASINDA yeni sümük iliği transplanta-siyası şöbəsi yaradılır.

Akademik Əhliman Əmiraslanov noyabrın 21-də şöbəyə baş çəkərək işlərin gedişi ilə yerində tanış olub və tövsiyələrini verib.

Yeni şöbə kök hüceyrə toplanması, dondurulması üçün cihazlarla təchiz olunub. Sümük iliği transplanta-siyasının həyata keçirilməsi üçün 10-dək həkim və tibb bacısı Türkiyə və Avropa ölkələrinin müxtəlif klinikalarında təkmilləşmə kursu keçiblər.

Klinikanın direktoru, professor Surxay Musayevin sözlərinə görə, şöbədə son tamamlama işləri gedir və lazım olan avadanlıqların

əksəriyyəti klinikaya gətirilərək quraşdırılıb.

Hematologiya şöbəsinin müdiri Valeh Hüseynov qeyd edib ki, dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da hematoloji xəstələrin sayı artmaqdadır. Tibbin son nailiyyətlərinə əsasən bu gün bir çox hematoloji xəstəliklərin sağlamlasına nail olmaq mümkündür. Yeni müalicə protokolları ilə yanaşı, onkohaematoloji xəstələrin müalicəsində əsas yeri sümük iliği və ya kök hüceyrə transplanta-siyası tutur. Son illərdə kök hüceyrə transplanta-siyası tibbin digər sahələrində, xüsusilə bəzi onkoloji, gastroenteroloji, kardioloji xəstəliklərin müalicəsində geniş tətbiq olunur.

Azərbaycanda ürək çatışmazlığı registrinə start verildi

ATU-nun Beynəlxalq Əlaqələr üzrə prorektoru, Terapevtik və Propedevtik propedevtika kafedrasının dosenti Rəhimə Qabulovanın mətbuat xidmətinə verdiyi məlumata əsasən, bu ilin noyabr ayından etibarən ölkəmizdə Azərbaycan Ürək Çatışmazlığı Registrinin (AÜÇR) tətbiqinə başlanılıb. Registr ATU və Səhiyyə Nazirliyinin İcrai Səhiyyədə İslahatlar Mərkəzinin əməkdaşlığı ilə gerçəkləşdirilir.

tutulub.

TTK əməkdaşlarından ibarət işçi qrupun təşəbbüsü ilə, AÜÇR, ilkin mərhələdə Tibb Universitetinin Tədris-Terapevtik Klinikasının bazasında, pilot olaraq Klinik Registr kimi təsis edilib.

Artıq bir neçə gündür ki, TTK-nin Ürək Mərkəzində Ürək Çatışmazlığı diaqnozu ilə müayinə və müalicə olunan xəstələrin qeydiyyatına başlanılıb. Bunun üçün ATU-nun TTK-nin və Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyi İSİM əməkdaşlarından ibarət ekspertlər qrupu tərəfindən xüsusi sorğu anketi hazırlanıb və İSİM-in Səhiyyə Siyasəti və

İslahatlar Şöbəsi tərəfindən on-line elektron forma şəklində proqramlaşdırılıb. Klinik registrin tətbiqinə müvəffəqiyyətlə başladıqdan sonra, TTK-nin müsbət təcrübəsi həkimlərin xüsusi təlim və məlumatlandırılması ilə paralel olaraq, Bakı şəhəri və Respublikanın bölgələrinə yayılacağı planlaşdırılıb.

Qeydiyyatdan keçmiş ÜÇ-dən eziyyət çəkən xəstələrin diaqnostikası və müalicəsində istifadə edilən strategiyalar, beynəlxalq kardioloji cəmiyyətlər və Səhiyyə Nazirliyinin təsdiq etdiyi klinik protokollarda yer almış tövsiyələrin tətbiqi qiymətləndiriləcək, nəticələr təhlil ediləcək və bu barədə elmi və ictimai səhiyyəyə dair dergilərdə mütəmadi məlumat verilecək.

Qeyd etmək istərdik ki, bu layihə ölkəmizdə ürək-damar xəstəliklərinin qeydiyyatı üçün tətbiq edilən və geniş miqyasda həyata keçiriləcək ilk registr olub, gələcəkdə daha çox nozologiyaların əhatə olunmasını nəzərdə tutur.

ATU-nun xarici tələbələri Əcnəbi Tələbə-Gənclərin II Ümumrespublika Forumunda iştirak ediblər

Noyabr 17-də Azərbaycanda təhsil alan Əcnəbi Tələbə-Gənclərin II Ümumrespublika Forumu keçirilib. Forumun əsas məqsədi ölkəmizdə təhsil alan gəncləri bir araya gətirmək, onlara özünü ifadə etmək imkanı verməkdən ibarətdir.

ca ən çoxu - 1000-ə yaxını ATU-nun müxtəlif kurs və fakültələrində təhsil alır. Bu forumda isə universitetimizin 50 əcnəbi tələbəsi iştirak edib".

Dekanın sözlərinə görə, onlar forumda aktiv iştirak edərək Azərbaycan təhsil sisteminin müasir standartlara tam uyğun olduğunu deyiblər. Həmçinin, təhsil ocaqlarında əcnəbi tələbələrə xüsusi diqqət və qayğının olduğunu bildiriblər.

Əcnəbi tələbələr artıq Azərbaycanı özlərinə ikinci vətən hesab etdiklərini deyiblər.

Tədbirdə daha sonra Azərbaycan mədəniyyətinə yüksək qiymət verən əcnəbi tələbələrin ifasında mil-

"Təklif bizdən, dəstək sizdən" devizi altında keçirilən forumda müxtəlif ali məktəblərin, o cümlədən Azərbaycan Tibb Universitetinin tələbələri və rəhbər nümayəndələri iştirak ediblər. ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Rəhimə Qabulova da forumun işini izləyərək, tələbələri dəstəkləyib.

ATU-nun xarici tələbələrle iş üzrə dekanı İsmayıl Əfəndiyev deyir ki, respublikanın ali təhsil müəssisələri arasında sayca ən çox əcnəbi məhz Azərbaycan Tibb Universitetində təhsil alır: "Azərbaycanda təhsil alan 5000 əcnəbi tələbənin arasında say-

li mahnı və rəqslər ifa olunub. Tibb Universitetinin Fələstindən olan tələbələrindən ibarət rəqs ansamblının çıxışı böyük maraqla qarşılanıb. Onlar forumun laureatları seçilərək diplomla təltif olunublar.

Tibb Universitetində yeni əczaçılıq laboratoriyası açılıb

Noyabrın 19-da akademik Əhliman Əmiraslanov ATU-nun əczaçılıq fakültəsinin binasında yeni yaradılan müasir elmi tədqiqat laboratoriyasına baxış keçirib. O, laboratoriyada istifadəyə veriləcək avadanlıqlar üçün hazırlanmış şəraitlə tanış olub, öz tövsiyələrini vermişdir.

ATU-nun əczaçılıq fakültəsinin dekanı Tahir Süleymanovun verdiyi məlumata görə, müasir avadanlıqlar "Respublikanın təbii sərvətləri əsasında yeni dərman vasitələrinin hazırlanması üçün Əczaçılıq üzrə müasir elmi tədqiqat laboratoriyasının təşkili" üzrə layihəsi çərçivəsində əldə edilib. Layihə Azərbaycan Prezidentinin yanında Elmin İnkişafı Fondu tərəfindən dəstəklənib. Layihənin əsas məqsədi respublikanın təbii sərvətlərindən istifadə etməklə yeni dərman preparatlarının yaradılması üçün müvafiq əczaçılıq laboratoriyasının yaradılmasıdır. Layihə bir neçə mərhələdə icra olunacaq və onlara müvafiq olaraq laboratoriyada ayrı-ayrı şöbələr qurulacaq. İlk mərhələdə bioloji fəal maddələrin əldə edilməsi üzrə şöbə yaradılacaq. Bu fitokimyəvi şöbədə bitki, heyvan xammallarından bioloji fəal maddələrin alınması üçün istifadə

ediləcək. İkinci - əczaçılıq texnologiyası şöbəsində isə fitokimyəvi laboratoriyada əldə edilmiş bioloji maddə əsasında müxtəlif dərman preparatlarının hazırlanması üçün istifadə olunacaq. Bura müxtəlif dərman formullarını hazırlamaq üçün avadanlıqlarla təmin ediləcək. Məsələn, burada həb düzəltmək üçün press, kapsulyator, nanoemulsiya avadanlığı və digər köməkçi - quruducu, nəmləndirici və s. avadanlıqlar olacaq. Üçüncü standartlaşma şöbəsində isə bioloji fəal maddələrin, substansiyaların və dərman formasına salınmış məhsulların keyfiyyətinə nəzarət üsulları hazırlanacaq. Burada həm substansiya, həm xammalların, həm dərmanların istehsalı və satışında keyfiyyəti müasir formada, ən yüksək səviyyəli avadanlıqla yoxlanılacaq. Bu şöbədə maye xronoqraf, qaz xronoqrafı, infraqırmızı spektr cihazı və digər köməkçi avadanlıqlar olacaq.

Ümumilikdə, əczaçılıq fakültəsinin laboratoriyalarına elmi tədqiqatları aparmaq üçün təxminən 30-a qədər müasir avadanlıq alınmış və onlar qısa müddətdə quraşdırılaraq istifadəyə veriləcək. Və qeyd edək ki, alınan ən son model cihazların 90 faizi Azərbaycanda digər müəssisələrdə olmayan avadanlıqlardır.

Bu il 15,8 milyon insan QİÇS əleyhinə müalicəyə cəlb olunub

UNAIDS Ümumdünya QİÇS-lə Mübarizə Günü ərəfəsində 2030-cu ilədək QİÇS-in aradan qaldırılması üzrə tədbirlər haqqında yeni hesabat təqdim edib.

BMT-nin informasiya mərkəzi xəbər verir ki, sənəddə son 15 il ərzində bu virusla mübarizədə nəzərəcarpacaq irəliləyiş əldə olunduğu bildirilir. İyun ayına olan vəziyyətə görə, 2015-ci ildə 15,8 milyon insan retrovirus əleyhinə müalicəyə cəlb olunub ki, bu da son beş illə müqayisədə iki dəfə çoxdur. Ötən ilin sonunda isə İV-lə yaşayan 36,9 milyon insan qeydə alınıb. Bu insanlar diaqnozdan sonra təcili müalicə almalıdırlar.

"Biz hər beş ildə müalicə alanla-

rın sayının iki dəfə artırılmasına nail oluruq. Əsas hədəf QİÇS epidemiyasını dayandırmaqdır. Elə etmək lazımdır ki, bu xəstəlik bir daha geri qayıtmınsın", - deyə UNAIDS-in icraçı direktoru Mişel Sidibe deyib.

Hesabatda qeyd olunur ki, 2000-ci illə müqayisədə İV-ə yoluxma hallarının sayı 2014-cü ildə 35 faiz, QİÇS-dən ölüm hallarının sayı isə 42 faiz azalıb.

Ümumdünya QİÇS-lə Mübarizə Günü hər il dekabrın 1-də qeyd olunur.

Hemotoloq - onkoloq, professor Alva Boven Veir ATU-da yekun mühazirəsini keçirib

Noyabr 17-də Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasında Amerika Birləşmiş Ştatlarının Dövlət Departamenti tərəfindən maliyyələşdirilən "Fulbright mütəxəssis proqramı" çərçivəsində hemotoloq-onkoloq, professor Alva Boven Veir yekun mühazirəsini keçirib.

yaratdığı fəsadlar və müasir müalicə üsulları haqqında ən son məlumatları seminar iştirakçıları ilə bölüşüb. Xəstəliklə bağlı ABŞ-da mövcud olan statistik göstəriciləri qeyd edib. Aşağı dərəcəli və aqressiv limfomalar zamanı tətbiq olunan müalicə üsullarının fərqi izah edib.

"Aqressiv limfomalar" mövzusunda danışan professor xəstəliyin ən çox rast gəlinən formaları barədə həkim rezident və tələbələrə məlumat verib. Dr. Alva mühazirəsində limfomaların diaqnostikası, orqanizmde

Qeyd edək ki, dr. Alva Boven Veirin Klinikada 3 həftə ərzində Qan hüceyrələrinin artması, Qanama, Mielom xəstəliyi, Xroniki Leykemiya və Aqressiv limfomalar mövzusunda mühazirələri baş tutub.

ATU-nun mətbuat xidməti

Əhali arasında öskürək, tənəffüslə bağlı müxtəlif narahatlıqlar izlənməkdədir

Əhali arasında öskürək, tənəffüslə bağlı müxtəlif narahatlıqlar izlənməkdədir. Bu əlamətlər hansı xəstəliklərin göstəricisi ola bilər? Bu haqda müsahibimiz Azərbaycan Tibb Universitetinin Ağciyər xəstəlikləri kafedrasının müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Rafiq İdris oğlu Bayramovla danışmışıq:

- Vərəm xəstəliyinin əlamətləri nədir?

- Bütün xəstəliklərdə olduğu kimi vərəm xəstəliyinin də mütləq patognomik əlaməti yoxdur. Yəni elə bir əlamət yoxdur ki, ona görə biz əminliklə müayinə etdiyimiz şəxsə vərəm xəstəliyinin olduğunu söyləyək. Ancaq vərəm xəstəliyində daha çox rast gəlinən əlamətlər, ümumi halsızlıq, axşamüstü zəif subfebril hərarətin (37,2-37,4) olması və səhərə yaxın boyun-ənsə, kürək nahiyəsinin tərləməsidir. Bu əlamətlərin olmasına görə hər hansı bir orqanın vərəm xəstəliyindən şübhələnmək olar. Amma diaqnozun təsdiqi üçün kompleks müayinənin aparılması lazımdır.

- Müəyyən bir insan əlamətlərinə görə vərəm xəstəsi olduğundan xəbərtuta bilərmi, yoxsa bu, ancaq laborator müayinələr zamanı aşkarlanır?

- Əvvəldə söylədiyim kimi, əlamətlərə görə vərəm xəstəliyindən yalnız şübhələnmək olar. Yəni, vərəmin daha çox rast gəlinən forması olan tənəffüs orqanlarının, ağciyərlərin vərəmi zamanı yuxarıda söylədiyim əlamətlərlə yanaşı bəlgəmli öskürək, döş qəfəsində ağrı, tənəffüslə, qanhayırma və s. müşahidə olunur. Dəqiq diaqnozun qoyulması üçün isə xəstənin tam müayinəsi vacibdir.

- Doğrudurmu ki, güclü immunitetə malik olan insanlar vərəm xəstəliyinə tutula bilməz?

- Çox yerinə düşən bir deyim var

ki, vərəm elə xəstəlikdir ki, heç vaxt öz vizit kartını əvvəlcədən heç kəsə göndərmir. Bu baxımdan hər bir kəs ömrünün istənilən dövründə vərəmlə xəstələnmə bilər. Ancaq təbii ki, vərəmlə xəstələnməyə görə risk qrupu olan şəxslər var ki, o, insanlarda vərəm daha çox rast gəlinir. Bu risk qrupunu təşkil edən insanlarda immunitetin zəifləməsi əsas faktorlardan biridir. Qeyd etmək istəyirəm ki, normal həyat təzi keçirən, zərərli vərdişləri və vərəmə meyilliliyi artıran yanaşı xəstəlikləri (məs. şəkərli diabet, hormonal preparatların qəbulu) olmayan, həmçinin irsi olaraq bu xəstəliyə davamlı olan şəxslər vərəmlə çox az-az hallarda xəstələnir.

- Bu mövzuda işlərkən "viraj" termininə rast gəldim. Anlamı nədir?

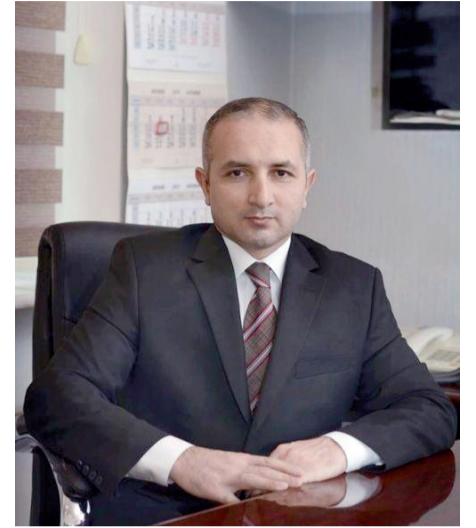
- Viraj, vərəmə görə profilaktik müayinədə və vərəmin diaqnostikasında istifadə olunan tuberkulin sınağının (Mantu sınağı) ilk dəfə müsbət olmasıdır. Yəni uşaqlarda hər il istifadə olunan Mantu sınağı mənfi olub, növbəti dəfə müsbət olarsa bu tuberkulin sınağının virajı adlanır. Viraj hərfi mənada döngə, geriye dönmə demək olub, sağlamlıqdan xəstəliyə dönmə anlamı verir və vərəm infeksiyasına yoluxmanı göstərir. Ona görə də viraj olan uşaqlar vərəmə görə kompleks müayinə olunmalıdır.

- Cəmiyyətimizdə bir vərəm qorxusu var, yəni hansısa ailədə vərəm xəstəsinin olması üzə çıxarsa, o zaman bundan məlumatlı olan ətrafdakılar o ailə ilə ünsiyyətdən qaçirlar. Buna görə də çox vaxt bu xəstəliyə yoluxanlar xəstəliyi ətrafdakılardan gizlətməyə çalışır, bu xəstəliyin daşıyıcısı olduğunu etiraf etməkdən utanirlar.. Çünki xəstə insanlar öz xəstəliklərini başqa adla - keçici olmayan xəstəlik kimi təqdim etməklə qarşı tərəfin ona yoluxma riskini artırırlar. Bu haqda qısaca münasibət bildirmənizi istərdik.

- Bəli, cəmiyyətdə vərəm xəstəliyinə münasibətin birmənalı və müsbət olmaması vərəmə tutulan şəxslərin əksər hallarda öz xəstəliyini gizlətməyə çalışmasına səbəb olur. Burada bir səbəb də, cəmiyyətdə vərəmlə qeyri-normal, o cümlədən tüfeyli həyat təzi keçirən şəxslərin, alkoqoliklərin, narkomanların, həsbxanada olanların xəstələnməsi fikrinin olmasıdır. Düzdür, bu tipli insanlarda vərəm daha çox rast gəlinir. Ancaq tam normal həyat təzi və yaşayış şəraiti olan şəxslər də vərəmlə xəstələnmə bilər. Buna görə də, cəmiyyətdə bu məsələ ilə bağlı maarifləndirmə tədbirlərinin artırılması yaxşı olardı. Onu da qeyd edim ki, vərəm tam sağalan xəstəlikdir. Sadəcə xəstəlik nə qədər erkən aşkar olunub düzgün müalicə olunarsa daha effektiv olar. Vərəmlə xəstələnlər vaxtında aşkar olunub kompleks müalicə olunmalı, bu xəstələrlə təmasda olanlar isə profilaktik müayinə və müalicə kursu qəbul etməlidirlər.

- Quru öskürək və bəlgəmli öskürəyin müalicə üsulları da müxtəlifdirmi? Yəni öskürəyin növünü araşdırmadan aptekdən hər hansı bir öskürəyə qarşı dərman alıb içmək nə dərəcədə düzgün sayıla bilər?

- Həm quru, həm də bəlgəmli öskürək tənəffüs orqanlarının müxtəlif xəstəliklərinin əlamətləridir. Bu xəstələrin müalicəsində müxtəlif dərman preparatlarından istifadə edilir. Quru öskürəkdə öskürək əleyhinə preparatlar, bəlgəmli öskürəkdə isə

bəlgəmgətiricilər daha effektivdir. Buna görə də özünümüalicə ilə məşğul olmaq və aptekdən həkim təyinatı olmadan öskürək əleyhinə preparatın alınması qəbul edilməsi düzgün deyil. Çünki bəlgəmli öskürəkdə yalnız öskürək əleyhinə preparatların istifadə edilməsi öskürəyin dayanmasına və nəticədə tənəffüs yollarındaki bəlgəmin xaric edilməməsi nəticəsində xəstənin vəziyyətinin daha da pisləşməsinə səbəb olar. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, öskürək əlamətdir. Əsas məsələ xəstəliyin aşkar olunub, müalicə edilməsidir.

- Xalq arasında çox populyar olan turpu ovub içinə bal töküüb suyunu içmək kimi bir müalicə doğrudanmı öskürəyin qarşısını ala bilər?

- Öskürəyin aradan qaldırılması üçün çoxsaylı kimyəvi preparatlar və türkəçarə üsulları var. Söylədiyiniz türkəçarə metodunun da xeyri var. Ancaq yenə təkrar edim ki, öskürək tənəffüs orqanlarının xəstəliklərinin əlamətlərindən biridir. Ona görə də öskürəyin səbəbini araşdırıb, əsas xəstəliyi kompleks müalicə etmək daha effektiv olar.

- Və sonda soyuq ayların üz tutması ilə əlaqədar oxucularımıza bir həkim məsləhətiniz..

- Xəstələnməmək üçün soyuqdan qorunsunlar, idmanla məşğul olsunlar və orqanizmin immun qabiliyyətini normal səviyyədə saxlamaq üçün gündəlik qida rasionlarında meyvə-tərəvəzlərə üstünlük versinlər. Xəstələndikdə isə dərhal mütəxəssislərə müraciət etsinlər.

Günəl ASLANOVA

ATU – da Azərbaycan Kardiologiya Cəmiyyətinin IV Milli Kongresi cərcivəsində "ürəyin anatomiyası" kursu təşkil olunub

ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasında Azərbaycan Kardiologiya Cəmiyyətinin 4-cü Milli Kongresi cərcivəsində "Ürəyin Anatomiyası" kursu təşkil olunub.

Toplantıda tibb üzrə fəlsəfə doktoru Mahmud Bağırzadə "Ürəyin Embrioloji İnkişafı" mövzusunda mühazirə ilə çıxışında insan ürəyinin rüşeym, döl və doğulduqdan sonrakı dövrlərdə inkişaf mexanizmini iş-tirakçıların diqqətinə çatdırdı.

Tədris Terapevtik Klinikasının həkim kardioloqu Fuad Səmədov

isə "Ürək Qapaqlarının Klinik Anatomiyası" adlı mühazirəsində ürək qapaqlarında gedən dəyişikliklərin fərqli təsnifatlarını aparılmış müayinə nəticələri əsasında izah etdi. Daha sonra klinikanın kardioloqu

t.ü.f.d Elnur İsayev "Ürəyin Arterial və Venoz Sistemi" mövzusunda etdiyi çıxışında ürək damarlarının şaxələnməsi və ürəyin qidalanması-yollarından danışdı.

Mühazirələrdən sonra kurs prak-

tiki hissə ilə davam etdi. Azərbaycan Ürək və Damar Cərrahiyyəsi Cəmiyyətinin sədri, tibb elmləri doktoru Kamran Musayev və Tədris Terapevtik Klinikasının Ürək-damar Mərkəzinin rəhbəri, dosent dr. Fərid Əliyev həkim rezident və tələbələr üçün ürəyin disseksiyasını həyata keçirdilər.

Kongres öz işini noyabrın 28 və 29-u Hilton otelində davam etdirmişdir.

Prezident təqaüdünə layiq görülmüş tələbələrımız

◆ **Artıq neçə illərdir ki,** ali məktəblərə qəbul imtahanlarında yüksək bal toplamış tələbələrə Prezident təqaüdünün verilməsi ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin təhsilimizə göstərdiyi diqqət və qayğının ən bariz təzahürlərindən biridir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 14 sentyabr 2015- il tarixli sərəncamı ilə bu il də ali məktəblərə qəbul imtahanlarında ixtisas qrupları üzrə ən yüksək nəticələr göstərmiş 102 tələbə Prezident təqaüdünə layiq görülmüşdür. Hər il olduğu kimi bu il də həmin tələbələrin hər dörd nəfərindən biri bizim universitetin payına düşüb. Həmin tələbələri oxucularımıza təqdim edirik.

◆ **Namazəli Ağəli oğlu Bəgəliyev**

1997-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Bakıdakı 194 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 690 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Fərah Məmməd qızı Bayramova** 1997-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Bakıdakı 150 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 690 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Lalə Elşən qızı Cəfərli**

1998-ci ildə Lənkəran şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə şəhər 10 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 690 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Elşən Eldəniz oğlu Cəfərov** 1997-ci ildə Naxçıvan MR Şərur rayonunun Alışar kəndində anadan olub. 2015-ci ildə Alışar kənd tam orta məktəbini bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 686 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Əlişah Elman oğlu Eynallı**

1997-ci ildə Masallı rayonunda anadan olub. 2015-ci ildə şəhər "Dəfinə" Məktəb-Liseyi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 687 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **İmamverdi Rövşən oğlu Həsənov,**

1998-ci ildə Naxçıvan MR Babək rayonunun Didivar kəndində anadan olub. 2015-ci ildə Naxçıvan şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 687 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Səidə Əli qızı Dadaşova,**

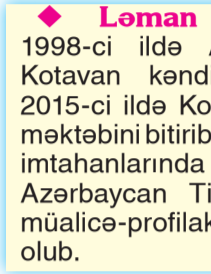
1999-cu ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Bakıdakı 167 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 692 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Murad Sadiq oğlu İsayev,** 1998-ci ildə Cəlilabad rayonunda anadan olub. 2015-ci ildə Bakıdakı 214 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 695 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

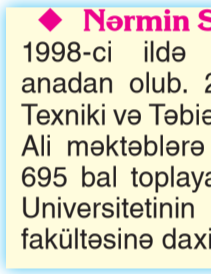
◆ **Nərmən Üzeyir qızı Aliyeva,** 1998-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Bakının 275 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 695 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Ləman Araz qızı Kərimli,** 1998-ci ildə Ağdaş rayonunun Kotavan kəndində anadan olub. 2015-ci ildə Kotavan kənd tam orta məktəbini bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 695 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

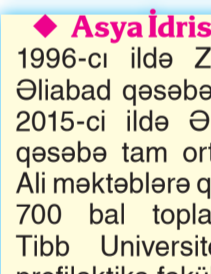
◆ **Zərinə Şahin qızı İsmayilzadə,** 1998-ci ildə Sabirabad rayonunun Poladtoğay kəndində anadan olub. 2015-ci ildə Poladtoğay kənd tam orta məktəbini bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 690 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Nərmən Səfər qızı Quluzadə,** 1998-ci ildə Sumqayıt şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Sumqayıt Texniki və Təbiət Elmləri liseyini bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 695 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

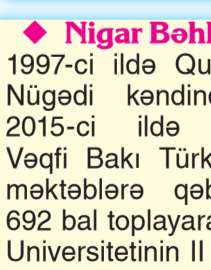
◆ **Nurlan Namiq oğlu Məcidov,** 1997-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Bakı Türk Anadolu liseyini bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 700 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Asya İdris qızı Mahmudova,** 1996-cı ildə Zaqatala rayonunun Əliabad qəsəbəsində anadan olub. 2015-ci ildə Əliabadda I nömrəli qəsəbə tam orta məktəbini bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 700 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Pəri Qafil qızı Məhərrəmov,** 1997-ci ildə Rusiya Federasiyasının Kemerova şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Sumqayıtda Təbiət Elmləri Təmayüllü Gimnaziyanı bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 695 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Nigar Bəhlul qızı Mirzəyeva,** 1997-ci ildə Quba rayonunun 1-ci Nügədi kəndində anadan olub. 2015-ci ildə Türkiyə Dəyanət Vəqfi Bakı Türk liseyini bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 692 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Leyla Mehdi qızı Nadirli,** 1997-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Türkiyə Dəyanət Vəqfi Bakı Türk liseyini bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 690 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Ayçin Rauf qızı Əliyeva,** 1998-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Bakıdakı 96 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 691 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Güləy Fərman qızı Ömərova,**

1998-ci ildə Moskva şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Balakən rayonu I nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 695 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

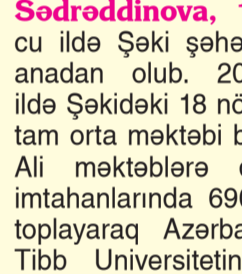
◆ **Səidə Rəşad qızı Rüstəmov,**

1997-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Bakıdakı 10 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 692 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Səbinə Niyamət qızı Sədrəddinova,**

1999-cu ildə Şəki şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Şəkidəki 18 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 690 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Tərənə Seymur qızı Şirinbəyli,**

1998-ci ildə Qəbələ şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Qəbələ şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 695 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Tural Vidadi oğlu Şirinov,**

1997-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Bakıdakı 148 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 690 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin II müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

◆ **Sahilə Sali qızı Yüzbaşova,**

1998-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2015-ci ildə Heydər Əliyev adına Müasir Təhsil Kompleksini bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 690 bal toplayaraq Azərbaycan Tibb Universitetinin I müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub.

"Uşaq həftəsi" çərçivəsində 20-dən çox uşaq əməliyyat olunacaq

Ümumdünya Uşaq Günü münasibətilə Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü və Səhiyyə Nazirliyin təşkilatçılığı ilə Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasında "Uşaq həftəsi" aksiyasına start verilib.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, aksiya çərçivəsində tanınmış ürək-damar cərrahı Rəşad Mahmudovun rəhbərliyi ilə yerli və xarici həkim briqadaları tərəfindən anadangəlmə ürək qüsurlarından əziyyət çəkən 200-dən çox uşağın müayinə və müalicəsi planlaşdırılır.

Bununla yanaşı, 20-dən çox uşaq üzərində mürəkkəb açıq ürək əməliyyatlarının icrası gözlənilir. Bu əməliyyatların 12-si Heydər Əliyev Fondunun ayırdığı maliyyə vəsaiti hesabına həyata keçiriləcək.

Aksiya çərçivəsində artıq 15 günlük körpənin yuxu arteriyasından ürəyin qapaq əməliyyatı keçirilib. Nəticələr həkimlərin gözlədiyindən daha yaxşı alınıb. Anadangəlmə ürək qüsuru olan 26 həftəlik körpənin əməliyyatı da nəzərdə tutulub. Bundan başqa, Azərbaycan Ürək və Sağlamlıq Assosiasiyası tərəfindən hazırlanmış "Ürəklər susmasın" adlı videoçarx müxtəlif televiziya kanallarında nümayiş olunacaq.

Aksiya ilə bağlı Azərbaycanda işgüzar səfərdə olan italyalı mütəxəssislər səhiyyəmizdə yüksək nailiyyətlər əldə edildiyini və bunun bir çox Avropa ölkələrinə nümunə olduğunu vurğulayıblar.

Etibarsız sayılır

Mehdiyeva Hədiyyə Mehti qızına 2010-cu ildə Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən laboratoriya işi ixtisası üzrə verilmiş internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin II kurs, 41^a qrup tələbəsi Mənəfli Məryəm Əlifərah qızının adına verilmiş tələbə bileti və şəxsiyyət vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin V kurs, 782^b qrup tələbəsi Nuriyev Asim İxtiyar oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin II kurs, 720^b qrup tələbəsi Mertcan Ahdönerin adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin II kurs, 721^a qrup tələbəsi Səfərli Səfər Yusif oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Tibbi profilaktika fakültəsinin II kurs, 617^b qrup tələbəsi Mehtiyeva Leyla Faiq qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 1a qrup tələbəsi Bayramov Əli Vidadı oğlunun adına verilmiş tələbə bileti və şəxsiyyət vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 9^b qrup tələbəsi Yusifova Nərimin Vaqif qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 4^a qrup tələbəsi Ezgi Kopuzoğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin I kurs, 700^b qrup tələbəsi Qəhrəmanlı Abdullah Mahmud oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin I kurs, 702^b qrup tələbəsi Orucova Rəna Rəfəil qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Tibbi profilaktika fakültəsinin II kurs, 618^b qrup tələbəsi Mustafazadə Coşqun Qurbanxan oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin IV kurs, 301^a qrup tələbəsi Muradzadə Maxruq Elçin qızının adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 4^a qrup tələbəsi Əhmədov Nəsrəddin Yamən oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Payız etüdləri

Xalq təbabəti

Antibiotiki əvəz edən 6 qida

Payız mövsümü infeksiyalarla mübarizənin başladığı dövrdür. Əfsuslar olsun ki, bu mövsümdə soyuqdəymə və qripdən əziyyət çəkənlərin sayı yetərinə çox olur.

Sarımsaq

ƏSRLƏRDİR Kİ, SARIMSAĞIN içərisində olan "allicin" maddəsi bəşəriyyəti xəstəliklərə qarşı bəşəriyyəti qoruyur. I Dünya Müharibəsi zamanı yaralara infeksiya düşməsinə əngəlləmək üçün istifadə edilən sarımsaq II Dünya Müharibəsində də oxşar şəkildə yaraya mikrob düşüb qanın zəhərlənməsinə yol açmasını qarşısını almaq üçün istifadə edilmişdir. Sarımsaq həm çiçək halında, həm də xörəklərdə bişirilmiş halda istifadə olunur. Əsas cəhətlərindən biri infeksiyaya qarşı müqavimətli olmasıdır. Bu baxımdan o həzm və nəfəs orqanları, ağciyər üçün daha faydalıdır.

Soğan

SARIMSAQ ilə eyni ailəyə mənsub olan soğan xüsusilə, həşərat və heyvan sancmaları zamanı dezinfeksiya edici olaraq istifadə edilir. Hər mətbəxdə mütləq tapılan və antibakterial xüsusiyyəti ilə tanınan soğan təxmin edilə biləcəyimizdən daha çox xəstəlikdən qoruyur. Minlərlə ildir ki, alternativ tibbdə müxtəlif xəstəliklərin müalicəsində istifadə edilir. Soyuq qəbulu bronxit və öskürəyə qarşı təsirlidir, bəlgəm sökdürücü xüsusiyyəti var. Ayrıca soğanın tərkibindəki maddələr bir çox bəlgəm aparıcı dərmanın ana maddəsidir. Öskürək üçün əzilmiş soğan, su və bal qarışdırılaraq təbii bir dərman əldə edilə bilər.

Zəncəfil

ZƏNCƏFİL tək ədviyyat deyil, zəncəfil həm də müalicəvi bitkidir. Zəncəfil üyüdülmüş və çiçək (zəncəfil kökü) şəklində istifadə etmək olar. Zəncəfilin müalicəvi xüsusiyyətləri olduqca çoxdur. Bu bitki, daha doğrusu onun kökü iltihab əleyhinə, antibakterial, ağrısızlaşdırıcı, tonuslaşdırıcı, spazmolitik və s. xüsusiyyətlərinə malikdir. 200 ildən artıqdır ki, zəncəfil alternativ tibb sahəsində əsas maddə kimi istifadə edilir. Antibakterial və iltihab əleyhinə xüsusiyyətləri ilə tanınır. Nizamli istehlak edildikdə qan dövranını niəzləyir, qan şəkərini tənzimləyir, ürək sağlamlığını dəstəkləyir və ağrı kəsici olaraq da rolunu yaxşı həyata keçirir.

Sarıkök

SARIKÖKÜN cəlbədi rəngi orqanizmi bakteriyalardan qoruyur. Dəri xəstəliklərinə yaxşı təsir etdiyi üçün yüngül kəsikləri yaxşılaşdırdığı söylenebilir. Daxili orqanlarımızdan qaraciyər, ürək və həzm sistemi orqanlarına faydalı olduğu səbəbindən istehlak edilməsi tövsiyə edilir. Bu ədviyyatın tibbi xüsusiyyətləri özünü əsrlər boyu yavaş-yavaş göstərməyə başlamışdır. Sarıkökün bilinən ən köhnə xüsusiyyəti iltihab aradan qaldırıcı olmasıdır. Təbii bir antiseptik və antibakterial olan sarıkök dəridəki kəsik və yanığı kimi yaralanmalarda da dezenfeksiya edici olaraq istifadə edilə bilər.

Bal

BAL virus əleyhinə, antiseptik, iltihab əleyhinə və antibakterial xüsusiyyəti var. Bəzi növ bakteriyaların böyüməsinə mane olduğu məlumdur. Güclü antibakterial və iltihabəleyhinə xüsusiyyətlərə görə xüsusən cökə balı soyuqdəymə xəstəlikləri zamanı çox yaxşı müalicəvi effekt verir. Bal təbii immunostimulyatordur – o, insanın immunitetini gücləndirir, orqanizmin xəstəliklər və infeksiyalara qarşı olan davamlılığını artırır. Xüsusən bu uşaqlar və yaşlı insanlar üçün çox vacibdir. Lakin balın yüksək allergik xüsusiyyətlərinə görə onu 3 yaşından kiçik olan uşaqlar və allergik xəstəlikləri olan böyüklər qəbul etməməlidir.

Yaşıl çay

Norsvestern Universitetinin tədqiqatçıları qrupu **YAŞIL ÇAYIN** içində olan bəzi maddələrin orqanizmə zərər verməyən antibiotik xüsusiyyət göstərdiyini bildirib. Yaşıl çay immunitet sistemini gücləndirir, infeksiyalara qarşı orqanizmin müdafiə sistemini dəstəkləyir. Güclü antioksidant xüsusiyyətlərinə malik olan yaşıl çay insanın orqanizmini müxtəlif zərərli maddələrdən (şlaklar, toksinlər, sərbəst radikal və s.) təmizləyir və nəticədə insanın immun sistemi möhkəmlənir, xərçəng xəstəliklərinin inkişaf etmə ehtimalı azalır, insan cavanlaşır. Yüksək hərəratlə müşayiət olunan müxtəlif iltihab xəstəlikləri və soyuqdəymələr zamanı yaşıl çay yaxşı tərlədicə effekt göstərir ki, bunun nəticəsində insan orqanizmi intoksikasiya ilə uğurla mübarizə aparır. Bundan əlavə alimlərin fikrinə görə, yaşıl çay güclü mikrob əleyhinə təsirə malikdir.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin
kompyuter mərkəzində yığılır,
səhifələnilir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də
çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 100
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisensiya H - 022633
İndeks -0269
Sayı 4000
Sifariş: 275